

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Землеробства та гербології

<p>ЗАТВЕРДЖУЮ Декан факультету _____ Володимир ЗАВГОРОДНІЙ " ____ " _____ 2026 р.</p>	<p>СХВАЛЕНО на засіданні кафедри Землеробства та гербології Протокол № ____ від " ____ " _____ 2026 р. Завідувач кафедри _____ Семен ТАНЧИК</p>
---	---

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Агрономія»

_____ Світлана КАЛЕНСЬКА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

СУЧАСНІ СИСТЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність Н1 Агрономія

Освітня програма Агрономія

Факультет Агробіологічний

Розробник: Семен ТАНЧИК, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Комплексний та науково обґрунтований підхід до ведення сільського господарства, що передбачає впровадження екологічно-зберігаючих систем землеробства, адаптованих до конкретних ґрунтово-кліматичних і соціально-економічних умов, є ключовою передумовою його сталого розвитку. Навчальна дисципліна «Сучасні системи землеробства» має на меті сформувати у здобувачів цілісне уявлення про походження, еволюцію та удосконалення систем землеробства у світі та в Україні, а також про їхні основні структурні елементи. Підсумковим результатом вивчення дисципліни є набуття магістром компетенції з проектування адаптованої до конкретних виробничих умов, екологічно безпечної та економічно обґрунтованої системи землеробства.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Другого (магістерського) ОП
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н1 Агрономія
Освітня програма	Агрономія
Факультет/ІНІ	Агробіологічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів ECTS	5
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	Є
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Лекційні заняття	15 год.	10 год.
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Самостійна робота	105 год.	102 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-
Форма контролю	Екзамен	Екзамен

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Метою навчальної дисципліни «Сучасні системи землеробства» є формування у здобувача ступеня магістра системи теоретичних знань та практичних умінь щодо наукових основ, методології й технологічних підходів до розроблення, оцінювання та впровадження сучасних систем землеробства, адаптованих до специфічних природно-сільськогосподарських зон України. Завдання дисципліни включають закладання теоретичних і практичних засад екологічної підготовки фахівців, формування науково обґрунтованих принципів підвищення родючості ґрунтів та продуктивності сільськогосподарських культур, а також проектування й реалізацію прогресивних технологій екологічно безпечного землеробства.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Сучасні системи землеробства» (за їх наявності) ОК1 Методологія наукових досліджень , ОК2 Біометрія, ОК5 Ділова іноземна мова

Набуття компетентностей

ЗК5 — Здатність розробляти проекти та управляти ними

ЗК6 — Прагнення до збереження навколишнього середовища

СК2 — Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії.

СК3 — Здатність створювати нові технології та застосовувати сучасні технології агрономії, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських культур

СК5 — Здатність розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії.

Програмні результати навчання

ПРН3 — Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів

ПРН6 — Оцінювати та аналізувати сучасний асортимент мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин, продуктів біотехнологій з метою розробки науково обґрунтованих систем їхнього застосування

ПРН7 — Розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності

ПРН11 — Здійснювати бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок

ПРН12 — Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей та невизначеності умов.

ПРН13 — Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Наукові основи систем землеробства												
Тема 1. Наукові основи систем землеробства. Історія та етапи розвитку	4	-	-	4	17.5	25.5	2	-	-	2	-	4
Тема 2. Теоретичне обґрунтування та класифікація систем землеробства	4	-	-	12	17.5	33.5	2	-	-	2	50	54
Разом за модулем 1	8	0	0	16	35	59	4	0	0	4	50	58
Модуль 2. Сучасні системи землеробства												
Тема 1. Сучасні системи землеробства та їх складові (ланки)	4	-	-	6	20	30	2	-	-	2	-	4

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 2. Екологізація сучасних систем землеробства	3	-	-	8	20	31	4	-	-	2	52	58
Разом за модулем 2	7	0	0	14	40	61	6	0	0	4	52	62
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	30	30	-	-	-	-	30	30
Усього годин	15	0	0	30	105	150	10	0	0	8	102	120

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Наукові основи систем землеробства. Історія та етапи розвитку	4
2	Тема 2. Теоретичне обґрунтування та класифікація систем землеробства	4
3	Тема 3. Сучасні системи землеробства та їх складові (ланки)	4
4	Тема 4. Екологізація сучасних систем землеробства	3
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Агрономічне обґрунтування і розроблення зональних систем екологічного землеробства, адаптованої до умов нормативного господарства	4
2	Екологічне обґрунтування структури землекористування у господарств	2
3	Визначення величини урожайності районованих у господарстві сільськогосподарських культур, адекватних природним умовам	4
4	Агрономічне обґрунтування структури посівних площ і складання системи сівозмін у господарстві	2
5	Система екологічно обґрунтованого удобрення ґрунту для ресурсного забезпечення розрахованої урожайності сільськогосподарських культур	4
6	Система екологічно обґрунтованого механічного обробітку ґрунту в сівозмінах	2
7	Система екологічно та економічно обґрунтованих комплексних заходів захисту посівів від бур'янів у сівозмінах	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
8	Прогноз річного балансу гумусу в сівозміні	2
9	Оцінювання прогнозованої господарської ефективності складеної системи землеробства	4
10	Розрахунок очікуваної екологічної ефективності системи землеробства	4
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Написати реферат про історію розвитку систем землеробства в Україні	35
2	Написати реферат про вплив примітивних, перехідних та екстенсивних на формування сучасних інтенсивних систем землеробства	40
Всього годин		75

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Співбесіда
- Тестування
- Презентація проекту

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Практико-орієнтоване навчання
- Навчання через дослідження
- Лекція
- Практичне заняття

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Наукові основи систем землеробства		
Практична робота. Агрономічне обґрунтування і розроблення зональних систем екологічного землеробства, адаптованої до умов нормативного господарства	ПРН 3, 7, 11. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в системах землеробства з урахуванням наявних ресурсів; Реалізовувати екологічно безпечні прийоми в технології виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням зміни клімату; Здійснювати бізнесове та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних систем землеробства	12
Практична робота. Екологічне обґрунтування структури землекористування у господарстві		12
Практична робота. Визначення величини урожайності районованих у господарстві сільськогосподарських культур, адекватних природним умовам		12
Практична робота. Агрономічне обґрунтування структури посівних площ і складання системи сівозмін у господарстві		12
Практична робота. Система екологічно обґрунтованого удобрення ґрунту для ресурсного забезпечення розрахованої урожайності сільськогосподарських культур		12
Самостійна робота. Написати реферат про історію розвитку систем землеробства в Україні		10
Модульна контрольна. Написання модульного тесту		30
Всього за модулем 1		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 2. Сучасні системи землеробства		
Практична робота. Система екологічно обґрунтованого механічного обробітку ґрунту в сівозмінах	ПРН 6, 12, 13 Оцінювати та аналізувати сучасний асортимент мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин, продуктів біотехнологій з метою розробки науково обґрунтованих систем їхнього застосування; Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за сучасними системами землеробства з урахуванням зміни клімату та попиту і пропозицій; Надавати консультації з питань сучасних систем землеробства в агрономії.	12
Практична робота. Система екологічно та економічно обґрунтованих комплексних заходів захисту посівів від бур'янів у сівозмінах		12
Практична робота. Прогноз річного балансу гумусу в сівозміні		12
Практична робота. Оцінювання прогнозованої господарської ефективності складеної системи землеробства		12
Практична робота. Розрахунок очікуваної екологічної ефективності системи землеробства		12
Самостійна робота. Написати реферат про вплив примітивних, перехідних та екстенсивних на формування сучасних інтенсивних систем землеробства		10
Модульна контрольна. Написання модульного тесту		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=1289>);

-Танчик С. П., Цюк О. А., Центило Л. В. Наукові основи систем землеробства. Вінниця. ТОВ «Нілан-ЛТД». 2015. 314 с.;

-Танчик С. П., Рожко В. М., Іванюк М. Ф. Опрацювання моделі системи екологічного землеробства, адаптованої до умов господарства : методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни "Сучасні системи землеробства". Київ, 2025. 64 с.;

Рекомендовані джерела інформації

1. Танчик С. П., Цюк О. А., Центило Л. В. Наукові основи систем землеробства. Вінниця. ТОВ «Нілан-ЛТД». 2015. С. 314
2. Танчик С. П., Примак І. Д., Літвінов Д. В., Центило Л. В. Сівозміни. Підручник. Київ. ЦП Компрінт. 2019. 365 с.
3. Танчик С. П. No-till і не тільки сучасні системи землеробства. «Юнівест Медіа». 2009. 159 с..
4. Центило Л. В., Танчик С. П., Цюк О. А. Управління родючістю ґрунту за зберігаючого землеробства. Вінниця «Твори». 2021. 361 с.
5. Гудзь. В. П., Танчик С. П. та інші. Екологічні проблеми землеробства. Житомир. 2010. 708 с.

6. Гудзь В. П., Шувар І. А. та ін. Адаптивні системи землеробства. К. Центр учбової літератури. 2014. 336 с..
7. Косолап М. П., Кротінов В. П. Система землеробства No-till. К. «Логос». 2011. 352 с.